

Izhaja vsaki četrtki ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veterini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravnništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 24. maja 1911.

21. številka.

Slovenskemu ljudstvu!

Dne 13. junija so volitve za državni zbor. Ljudstvo ima besedo, da izbere svoje poslance za dolgo dobo šestih let. Ta dan ima govoriti in odločiti glasovnica v blagor ali škodo slovenskemu ljudstvu.

Vseslovenska ljudska stranka kliče na volišče vse ljudsko-zavedne Slovence, da zgradijo trdno podlago za uspešno delovanje naših bodočih poslancev v državnem zboru.

To trdno podlago tvori edinstvo poslancev, njihovo složno delo za blagor ljudstva.

Prava, iskrena edinstvo je pa mogoča samo mej možmi, ki so edini v načelih.

Zato se je osnovala leta 1909 Vseslovenska ljudska stranka, mej navdušenim odobravanjem vesoljnega slovenskega ljudstva.

Dragi rojaki! Možje, katere Vam priporočamo, so vsi brez izjeme zvesti pristaši vseslovenske ljudske stranke; slovesno so prisegli, da hočejo složni kakor en mož, roko v roki, naslanjajoč se eden na drugega v bratskem zaupanju in v jekleni zvestobi napram svojemu ljudstvu vestno in marljivo delovati ter moško in brezobzirno bojevati se za pravice, blagor in napredek slovenskega naroda, po načelih in programu vseslovenske ljudske stranke.

Na nas je, Slovenci, da ob volitvah v bratski edinstvi trdno sklenemo svoje vrste in sledimo z moško ljudsko zavednostjo ponosni in zmagonosni zastavi vseslovenske ljudske stranke.

Naša edinstvo ob volitvah bo rodila popolno, bratsko edinstvo bodočih slovenskih državnih poslancev. Naša trdna edinstvo bode odstranila iz slovenskega državnega zastopa zadnje ostanke gnjilega laži liberalizma, tega nestrpnega sovražnika, klevetnika in izdajalca slovenskega ljudstva. Naša životvorna edinstvo bode postavila v naši slovenski domovini ponosno zgradbo krščanske demokracije in prave ljudske svobode, zasnovano na zdravo, svežo, nepremagljivo moč organiziranega ljudstva.

Tedaj na krov vsi Slovenci, ki smo blage volje! Nikogar ne izključujemo, ki se nam hoče pridružiti v poštemem namenu. Kdor tega noče — ostane po lastni krivdi izven mogočne ljudske armade, ki bode na dan volitve podrla vse, kar ne razumeva dšše in volje krščanskega slovenskega ljudstva!

Potem bodo naši poslanci v bodočem državnem zboru tvorili trdno sklenjeno vrsto Bogu in narodu zvestih ljudskih zastopnikov, edini z ljudstvom, edini med seboj in edini s pravimi ljudskimi poslanci bratskega naroda hrvatskega. Potem, dragi rojaki, bomo imeli v državnem zboru navdušen, vrlo discipliniran nepremagljiv bataljon zvestih, požrtvovalnih, neustrašenih bojevnikov in delavcev za sveto ljudsko stvar!

Tedaj, slovensko ljudstvo, na delo in v boj za kandidate vseslovenske ljudske stranke!

Z Bogom za ljudstvo!

Kandidati Vseslovenske ljudske stranke so:

Na Goriškem:

1. Tolmin, Cerklje, Kanal, Kobarid, Bovec:

Dr. Anton Gregorčič,
deželni podglavar v Gorici.

2. Goriška okolica:

Josip Fon,

kr. sodni svetnik in dež. posl. v Gorici.

3. Ajdovščina, Komen, Sežana:

Dr. Hinko Stepančič,
kr. sodni svetnik in dež. poslanec v Gorici.

4. Mesto Gorica: Skupni slovenski kandidat

Se določi pozneje.

Na Kranjskem:

1. volivni okraj. Mesto Ljubljana:

Se kandidat določi pozneje.

2. volivni okraj. Ljubljanska okolica (sodni okraj ljubljanski brez mestne občine ljubljanske):

Dr. Ivan Šusteršič,
advokat v Ljubljani.

3. Radoljica, Kranjska gora, Trzin:

Josip Pogačnik,
posestnik, poštar in dež. poslanec v Podnartu.

4. Kranj in Škofja Loka:

Franc Demšar,

posestnik in dež. poslanec na Češnjici.

5. Kamnik in Brdo:

Dr. Janez Krek,

prof. bogoslovja in dež. poslanec v Ljubljani.

6. Vrhnika, Logatec, Idrija, Cirknica:

Josip Gostinčar,

posestnik v Ljubljani, Karlovška cesta 13.

7. Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica, Vipava, Lož:

Dr. Ignacij Žitnik,

kanonik in dež. poslanec v Ljubljani.

8. Litija, Višnjava, Radeče:

Franc Povše,

komerčni svetnik, in dež. posl. v Ljubljani.

9. Krško, Kostanjevica, Mokronog, Trebnje:

Ivan Hladnik,

župnik, dež. poslanec na Trebelnem.

10. Velike Lašče, Ribnica, Žužemberk ter občine Banjaloka, Fara in Osilnica:

Franc Jaklič,

nadučitelj in dež. poslanec v Dobropoljah.

11. Metlika, Novomesto in Črnomelj:

Evgen Jarc,

c. kr. profesor in dež. poslanec v Ljubljani.

Na Štajerskem.

V kmečkih okrajih:

1. Maribor levi breg, Št. Lendart, Ljutomer, Gor. Radgona:

Ivan Roškar,

kmet, Malna.

2. Maribor desni breg, Slovenska Bistrica, Konjice:

Franc Pišek,

kmet, Orehova vas.

3. Ptuj, Ormož:

Miha Brežič,

kmet, Spuhlja.

4. Celje, Vranksko:

Dr. Anton Korošec,

deželni poslanec, Maribor.

5. Rogatec, Šmarje, Kozje:

Dr. Franc Jankovič,

deželni podglavar in zdravnik v Kozjem.

6. Brežice, Sevnica, Laško:

Dr. Ivan Benkovič,

deželni poslanec, Celje.

7. Marnberg, Soštanj, Slovenjgradec, Gornji grad:

Dr. Karl Verstovšek,

deželni poslanec, Maribor.

V mestnih okrajih:

8. Mesto Maribor. Skupni slovenski kandidat:

Jurij Stern,

posestnik, Maribor.

9. Ormož-Celje (mesta in trgi):

Skupni slovenski kandidat:

Ivan Rebek,

ključavničarski mojster, Celje.

Na Koroškem:

1. Mesto Celovec:

Alojzij Terček,

knjigovez v Celovcu.

2. Celovška okolica:

Valežtin Podgorc,

monsignor in ravnatelj posojilnice v Celovcu.

3. Borovlje - Dobrlavas, Pliberk, Železna Kapla:

Franc Grafenauer,

deželni posl. in posest. Brdo pri Šmohoru.

4. Velikovec Svinec Staridvor:

Jurij Rutar,

župan in posestnik v Št. Petru na Vašinjah pri Velikovcu.

5. Beljak:

Matija Vošpernik,

župan vernberške občine.

Ljubljana, Maribor, Gorica, Celovec dne 18. maja 1911.

Za Centralni izvrševalni odbor „Vseslovenske Ljudske Stranke“

dr. IVAN ŠUSTERŠIČ,

t. č. predsednik.

Zastava

„Slovenske Ljudske Stranke“
naj zavihra tudi na Krasu!

S. L. S. je že večkrat nasvetovala volivcem na Krasu sposobne in za ljudske koristi vnete kandidate. Šarlatani okoli „Edinosti“ in „Soča“ pa so znali to prepričati in ljudstvo pridobiti za Treote, Štreklje itd. In kaj so ti možje? Volivci na Krasu sami priznavajo sedaj, da jim niso nič pridobili. Nikjer ni manj napredka, manj društvene in gospodarske organizacije, nikjer večje zanemarjenosti v gospodarskem oziru ko na Krasu. Ljudstvo je to samo spoznalo. Zato so morali Treoti, Štreklji itd. svoja odlična mesta pustiti ter iti v pokoj. Koliko so si volilci obetali od teh mož, kako so šli navdušeno zanje v volivni boj! Zgodilo pa se je to, kar smo jim naprej povedali, da pričakujejo volivci na Krasu od „Edinosti“ in „Soča“ pomoči zastoj. A žal, da je bil naš glas brezvzpešen. Po rokah imajo že spet takega moža, ki jim ga ponujate „Edinost“, in „Soča“. Vprašamo preizkušane volivce na Krasu, ali pojdejo še v boj za kandidate, ki bi radi imeli le čast državnih poslancev? Za pet let, če ne prej, bo moral tudi Gregorin odstopiti in „Edinost“ in „Soča“ boste poskušali spet Kraševce maličiti s kako drugo osebo, ki naj bi pomagala rešiti goriški in tržaški liberalizem. Ali morajo biti res volivci na Krasu in na Vipavskem gnilemu in polomljenemu liberalizmu za štafažo?

Obračamo se do poštenega ljudstva na Krasu in na Vipavskem s prošnjo, naj se v lepi složnosti pridruži drugim volilnim okrajem in naj pomaga S. L. S. do zmage. Vspesno delovanje v drž. zboru je mogoče le, ako so vsi slovenski poslanci združeni v enem klubu. Združitev v en klub pa je mogoča le mej možmi, ki so enih načel. V ta namen je potrebno, da zmaga S. L. S. tudi na Krasu. To bi bilo volivcem na Krasu v veliko korist, ker bi se potem za njih gospodarske in kulturne koristi potegoval cel slovenski klub.

Dovolj so se dosedaj liberalci igrali z ljudstvom na Krasu. Čas je, da nastopi tudi na Krasu doba vspešnega delovanja za gospodarske in kulturne koristi. Tistega praznega narodnjaštva, ki ga oznanujeta „Edinost“ in „Soča“, ki traja le pri veseljah in pri polnih kozarcih vina in piva, je ljudstvo že

Pismo iz Aleksandrije.

(Konec.)

Pa to še ni bilo dovolj! V tistem času so spet dobili pri nekemu, ki se je hotel preseliti iz Kaire v Aleksandrijo, kovček, iz katerega je strašno smrdelo. Policija je kovček odprla in notri našla nekega zadušenega mladeniča. Tega so pa kmalu izpoznali in tudi izvedeli, da je bil lastnik kovčkov njegov tovariš. Aretirali so njega in par drugih njegovih tovarišev, ki so na sumu, pa vsi nočejo ničesar vedeti o umorjencu in menda bo še nekaj vode preteklo, predno se stvar pojasni in prave zločince kaznuje.

Svoj čas smo rekli, da se po Aleksandriji veliko zida, danes moramo še pristaviti, da se ne zida preveč trdno. Skoro ne mine teden, da se ne podere kaka hiša. Tako je nedolgo tega tudi neki bogati paša, ki je gospodar številnih palač v Aleksandriji, pa tak skopuh, da je vsa dela pri zidanju brez potrebnega znanja sam vodil in nadzoroval, pod razvalinami nove palače smrt našel. Stavba je bila že skoro dokončana, kar se nekega dne zruši na delavce; kakih dvajset jih je bilo med mrtvimi in težko ranjenimi in med njimi tudi skoro 70 let stari dedec — skopušni paša.

sito. Nastopiti mora trezno, trajno in navdušeno narodnjaštvo, ki naj se javlja v požrtvovalnem delu za naše kmečko in delavsko ljudstvo. Da se to doseže, naj zavihra dne 13. junija po celem Krasu neomadeževana zastava „Slovenske Ljudske Stranke“!

Ali hočemo zmagati?

Ako hočemo zmagati, moramo:

1. Začeti nemudoma agitacijo. Potrebna je podrobna agitacija od moža do moža. Agitirati moramo vsi brez izjeme. Agitacija za svet boj, za zmago dobre stvari.

2. Izvoliti v vsakem volilnem kraju poseben agitacijski odbor, ki naj si delo razdeli po skupinah hiš. Vsakemu zaupniku naj se odkaže določena skupina, kjer naj agitira za kandidata S. L. S.

3. Opozarjati volivce na važnost volivne izkaznice. Kdor pride na volišče brez izkaznice ali kdor izkaznico izgubi, ne bo smel voliti. Kdor izbubi glasovnico, dobi lahko novo, ako se oglasi pri volilni komisiji.

4. Skrbeti, da vsi naši volilci pravilno izpolnijo glasovnice. Ako je na glasovnici zapisano ime kakega drugega kandidata, sme se to prečrtati in novo zapisati.

5. Skrbeti, da pridejo dne 13. junija vsi naši volilci na volišče. V ta namen naj naši zaupniki opozorijo slednjega moža, da je sveta dolžnost oddati glas za kat. kandidata.

6. Ne zamuditi nobene priložnosti, ako nam je mogoče kje pridobiti koga za katol. stranko. Naši zaupniki naj obiskujejo vse tiste kraje, kjer se zbirajo volilci.

7. Imeti pogum. Ako začnemo delo pogumno in požrtvovalno, je zmaga že na pol zagotovljena.

Politični pregled.

Grof Aehrenthal se je povrnil na svoje mesto.

Včeraj je prevzel grof Aehrenthal zopet vodstvo zunanjega ministerstva. Grof Pallavicini pa, ki ga je dosedaj nadomestoval, se povrne prve dni junija na svoje mesto v Carigrad.

Avstrijske utrdbe ob srbski mejl.

Dunajski listi poročajo: Belgrajska „Politika“ prinaša brzojavko iz Luznice,

iz znane avstrijske šole so glasom dotične odredbe sv. Očeta prvič pristopili k Gospodovi mizi nekateri učenci in učenke. Po končani cerkveni slovesnosti so bili povabljeni prvoobhajanci s svojimi roditelji in učitelji k skupnemu zajutruku, kjer so bili prijazno postreženi. Ni treba praviti, da je bilo vsem prav prijetno pri srcu.

V Egiptu gre še zmeraj trda na cel črti. Dela, zaslužka je po malem. Kjer pa ni dela, seveda ni tudi jela. Da je to res, ve vsakdo. Zato pa zopet in zopet povdarjamo, ne hodite v Egipt! Ljudje božji, ne silite v Egipt z rodne grude, ako si v resnici dobro želite! Ljubo doma, kdor ga ima, pravi stari slovenski pregovor. Oh, ko bi vsakdo znal zadosti ceniti ta velepomembni izrek, koliko manj gorja in nesreč bi bilo med nami!... Čuje se, da je meko županstvo na Vipavskem sklenilo, da ne dovoli nobenemu dekletu, dokler nima 24 let, iti v „Lešandrijo“. Ako je to res, no, potem je ta sklep več ko zlata vreden, pa tudi posnemanja in vpoštovanja vreden. Le zganite se prizadeta županstva in omejujte, kolikor je v naši moči, izseljevanje, ki je postalo velika rana našega ljudstva. Videli boste, da vaš trud ne bo zastoj, temveč da bo rodil obilen sad. Torej le veselo na delo!!! K. K.

da se bo po zanesljivih vesteh iz Bjeline, še to leto pričela graditi vrsta obmejnih utrb v Bosni proti Srbiji. Za prve štiri trdnjave pri Višegradu, Srebrenici, Zvorniku in v Bjelini so že izdelani načrti.

Kronanje angleškega kralja in Sveti oče.

Sveti oče bo h kronanju angleškega kralja poslal posebno odposlanstvo pod vodstvom dunajskega nuncija.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

Sl. Hranilnica in posojilnica Cerkno 20 K, za prodane razglednice 40 v, veleč. g. Josip Fabijan, župnik, od ostalega računa 12 v, nek preostanek računa 10 v, nekdo v Gorici 2 K, St. J. 10 K, v nabiralnici „Goriške zveze“ 2 K.

Knjižico: Razglašenje Gospodovo so preplačali: Kat. izobr. društvo „Danica“ v Selih p. Volče 2 K, Franc Stančančič, ekonom v centralni bogoslovni 2 K.

Bog plačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladavo Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

Za „Alojzijevišče“:

Sl. „Hranilnica in posojilnica“ Cerkno 20 K.

G. Ivan Berbuč, profesor v Gorici, mesto vstopnine k veselici dne 21. maja t. l. v „Centralu“ 15 K za kap. cerkev.

Domače in razne vesti.

Zdravje našega cesarja. — Jako neugoden vtis je napravila na vsa patrijotična srca vest, da je bil dvorni svetnik dr. Neusser brzojavnim potom poklican k našemu cesarju v Gödöllö. Vsi so se bali, da se je cesarjevo zdravstveno stanje shujšalo. Zdaj pa se poroča iz Gödöllö, da je dvorni svetnik dr. Neusser preiskal cesarja in konstatiral, da je cesarjevo zdravje, dasi kašelj in hripavost še nista popolnoma izginila, izvrstno.

Odlikovanje. — Nj. Veličanstvo cesar je podelil g. šolskemu svetniku Štefanu Križnič, ravnatelju c. kr. ženskega izobraževališča v Gorici o priliki njegovega umirovljenja naslov vladnega svetnika. Čestitamo!

Občni zbor „Zveze slovenskih kolonov“ bo dne 28. maja ob 3. in pol popoldne v Vipolzah. Naši poverjeniki naj obvestijo o tem vse društvenike!

Liberalci in vera. — Kedar hodijo liberalni kandidatje ob volitvah po deželi, imajo polna usta vere in pobožnosti. Čujmo pa, kaj piše njih glavno glasilo „Slov. narod“ v svoji sobotni številki o tem: „Nesmrtnost je absurditeta. Obenem s telesom se mora končati tudi duša. S smrtjo se konča vse.“ Zapodite liberalne hinavce, kedar vas pridejo farbat z vero!

Mi in šola. — Naši nasprotniki vedno vprijetje, da so „klerikalci nasprotniki šole“. Bedasta je ta trditev kakor sploh vse, kar prihaja iz liberalnih ust. Kdo je ustanovil „Šolski dom“, kdo ga vzdržuje? Kdo je dosegel premestitev koprškega učiteljskega doma v Gorico? Kdo je dosegel slovensko gimnazijo v Gorici? Ali je bivši liberalni poslanec napravil le en korak v prid slov. šolstvu? Kaj so storili drugi liberalni kaporjoni v Gorici za slov. šolstvo? Do zdaj nič in nič! Mi smo prijatelji šol, v katerih se vzgaja mladina v krščanskem in slovenskem duhu, ne maramo pa francoske brezbožne šole, ne maramo liberalnih učiteljev, ki trgajo zdaj po deželi podplate za liberalne kandidate, šoli in narodu v škodo! Možje, ki so

v vodilnih vrstah naše stranke, imajo za bližnjo bodočnost lepe šolske načrte, in če Bog da, se bodo ti načrti s tihim in vstrajnim delom tudi uresničili. Pri nas je smotreno delo, pri liberalcih vpije in baharija!

Tajč pohrusten, niks pofrderbn!

Tako so se naši pradedge še učili po starodavnih nemških šolskih knjigah in človeka nehote obide spomin na one stare čase, če slišiš kaj podobnega No, hvala Bogu, to je sedaj že vse med staro šaro, ta „tajč pohrusten“. A glej, kleka! Dobijo se še ljudje, ki to nemško ropotijo vlačijo zopet na dan in eden glavnih je — kandidat goriških liberalcev g. Kocjančič. V „beli“ Podgori, kjer bodo te dni enkrat „Sokol“ raztegovali svoje peruti, govori ta mož, ta napredni slovenski kandidat v svoji lastni družini — nemško. Malo čudno je to in Andrej Veliki bo gotovo rekel, da ni mogoče — a res je pa vendar. Tedaj naši kmetje naj bi volili tega „pohrustanega tajčarja“, ki še slovenski ne govori v svoji družini? Kakov mož je to, kakšen narodnjak? Sedaj se ne čudimo, da ni znal povedati programa z besedami; morda bi ga bil povedal lahko po nemško. „Heil“ takemu kandidatu, ki pa spada kakor njegovo „tajčarsko“ govorjenje tudi sam med staro šaro. Na vsak način ga priporočamo nemškemu volivcem kot „kroftnega“ „Zählkandidata“, mi pa bomo volili moža, ki se zaveda svoje narodnosti vedno in povsod in to je naš bodoči poslanec g. svetnik Fon.

Liberalni kandidat za goriško okolico Franc Kocjančič je govoril pred štirimi leti na shodu liberalnih zaupnikov v Gorici tako, kakor mu je bolj kazalo. Med drugim je rekel, da je treba v prvi vrsti našemu kmetu izobrazbe. Kako pa je narodno-napredna stranka skrbela za kmetovo izobrazbo, o tem molči zgodovina. Mogoče pa je skrbela najbrže s tem, da je uže več kmetov posestnikov, ki so bili zadolženi pri liberalnih denarnih zavodih, pognala na boben! Take liberalne izobrazbe naš kmet nič ne potrebuje! In načelnik onega liberalnega denarnega zavoda, ki spravlja kmete na boben, je ravno liberalni kandidat France Kocjančič. Kateri kmet ga bo volil še za državnega poslanca!

Poglavje o „neodvisnosti“. — „Edinost“, „Soča“ in „Primorec“ poudarjajo v vsaki številki z debelimi črkami, da so liberalni kandidatje dr. Gregorin, Kocjančič in Vrtovec neodvisni možje. Oglejmo si od bliže to neodvisnost. Kdo je odvisen? Absolutno neodvisen ni noben človek, ker vsak je odvisen od Boga in človeške družbe. V tem oziru so naši kandidatje dr. Gregorčič, svetnik Fon in dr. Stančančič odvisni. Toda so še drugi činitelji, ki povzročajo, da je človeška odvisnost lahko manjša ali večja. N. pr. Kdor je z adolžen, je bolj odvisen kakor oni, ki ni zadolžen. Kdor se je več učil in več zna, je bolj neodvisen kakor oni, ki ni izobražen. Kdor ne išče v politiki izboljšanja gmotnega in socialnega stališča, ta je bolj neodvisen kakor oni, ki hoče z mandatom še-le priti takorekoč do boljšega kruha. To lahko uvidi in razume vsak. Zdaj pa primerjajte kandidate naše stranke z liberalnimi. Kje je večja in gmotna neodvisnost, kje večja izobrazbenost, kje večja čistost političnih namenov? Kako so gmotno, kako so vsled svoje izobrazbe i. t. d. „neodvisni“ trije liberalni kandidatje, še pojasnimo, da bodo ljudje videli, kaki „neodvisniki“ jih hočejo zastopati. Sicer pa dejanja kažejo in govorijo! Naši poslanci so z najhujšo obstrukcijo pobijali nam sovražno vladno na Dunaju, za „neodvisnega“ dr. Gregorina pa je pri zadnjih deželnozborskih volitvah deloval ves vladni aparat! (Spomnite se tudi na trtjone, g. Zabavnika i. t. d.)

Liberalci in slov. univerza. „Edinost“ z dne 23. maja t. l. poroča o shodu v Rihemberku, kjer piše tudi o govoru Ant. Piščanca, ki se je oglasil k besedi. Mož je omenil, da je nam potreba visokih šol, nakar so liberalci odgovorili s smehom in zmejklici. Piščanec je pokazal na Nemce, ki imajo dovolj visokih šol in so zato tudi tako močni. Zopet je sledil smeh in hrup, kakor poroča „Edinost“. Nam se zdi le to čudno, da so liberalci vedno kričali in rogovilili za slov. univerzo, sedaj pa se tej zahtevi — smejejo. Vidi se očitno, koliko je tem gospodom na tej stvari, torej preč ž njimi, temi škodljivci slovenskega naroda.

Kandidat Kocjančič ima razun „vseh dobrih lastnosti za poslanca tudi to, da je dober govornik. „Edinost“ dne 21. maja t. l. piše namreč med drugim: „Povdarja se, da je (t. j. Kocjančič) kakor navlaš ustvarjen za državnega poslanca — je tudi dober govornik.“ No, to pa to! Sedaj je kar naenkrat dober govornik, zadnjič v „Trgovskem Domu“ pa je razvijal program, ki se ne da povedati z besedami! Dober govornik pač pove lahko še kaj več kot tak-le kilav program liberalne narodno-napredne stranke.

Kako znajo liberalci lagati ne le po liberalnih listih, ampak tudi kadar kaj prosijo, spozna se iz naslednjega dogodka. Za službo v novi umobolnici v Gorici prosila sta neki P. J. in A. G. Prvi je pravil, da se je samo enkrat izdal za klerikalca in sicer takrat, ko je za to službo prosil. G. deželni odbornik da ga je prašal, kaj da je, nakar je le ta odgovoril, da je tajnik „Kat. slov. izobraževalnega društva“, drugi pa da je blagajnik istega društva. Oba sta najzagrizenejša liberalca in šla bi tožit tistega, ki bi jima rekel, da sta klerikalca.

Italijanski liberalni državnozbornski kandidat za volilni okraj Gradišče-Kormin je korminski zdravnik dr. Fabbrovich.

Letošnji glavni nabori se bodo vršili: I. Za sodni okraj Kanal v kanalskem občinskem uradu. Petek 26. maja za občine: Kanal, Deskle, Anhovo, Ajba, Avče, Ročinj; v soboto 27. maja za občine: Kal, Lokovec, Bate, Banjšice.

II. Za sodni okraj Ajdovščina v ajdovskem občinskem uradu. Ponedeljek 29. maja za občine: Ajdovščina, Černiče, Gojače, Vrtovin, Kamnje, Sv. Križ, Skrilje, Lokavec, Velike Žablje; v torek 30. maja za občine: Rihemberk, Šmarje, Dol-Otlica, Gabrije.

III. Za sodni okraj Gorica v Gorici, Katarinjev trg, št. 2. Sreda 31. maja za občine: Grgar, Trnovo, Čepovan, Tribuša; četrtek 1. junija za občine: Št. Peter, Kojsko; petek 2. junija za občine: Dornberg, Prvačina, Vogersko, Bilje, Šempas, Ozeljan - Sv. Mihel, Osek-Vitovlje; sobota 3. junija za občine: Renče, Miren, Sovodnje, Opatjeselo; torek 6. junija za občine: Solkan, Vrtojba, Št. Florian; sreda 7. junija za občine: Ločnik, Štandrež, Podgora. Isti dan se preiščejo tudi tujci.

Vinogradni okoli Metlike uničeni. — V četrtek je po Radovici in okolici toča vse potokla. Trta je popolnoma uničena. Ljudstvo je obupano.

Vlak padel preko nasipa — Pri Velikem Veselju na Češkem je lokalni vlak vsled slabega tira padel preko nasipa, 17 oseb je ranjenih, 2 oseb sta težko ranjeni.

Roparski napad. — Blizu Gradišča je neki lopov pri belem dnevu napadel gčno. Lindo Zumin, ji iztrgal z ušes ušane ter ji vzal denar, kar g. je imela s seboj.

Listnica uredništva. Več dopisov smo morali zaradi pomanjkanja prostora odložiti za prihodnjič.

Mestne novice.

Slovenski kandidat za državnozbornske volitve v goriškem mestu se razglasi v prihodnjem tednu.

Zahvala. — V nedeljo se je vršila šolska veselica v prid nove kapucinske cerkve; dobro se je obnesla, in slovenska šolska mladina je pod vodstvom slavnega učiteljstva izdatno prispevala za novo cerkev. Podpisani si šteje v prijetno dolžnost na tem mestu zahvaliti se velezaslužnemu pokrovitelju slovenskega šolstva, preč. g. dr. Gregorčiču, ki je blagohotno dovolil veselico; nadalje se iskreno zahvaljujem slavnemu učiteljstvu, ki je požrtvovalno pripravljalo mladino za veselico in tako največ pripomoglo, da se je dobro obnesla. Srčno zahvalo izrekam tudi dragim dobrotnikom, ki so se v tako obilnem številu udeležili veselice.

P. Lin Prah,
gvarđijan.

Veselica v „Centralu“, katero je priredila mladina „Šolskega Doma“ minulo nedeljo v prid novi kapucinski cerkvi je vspela najlepše. Velika „Centralova“ dvorana je bila nabito polna občinstva in tudi dohodek veselice je bil lep, kakor pove spodaj tiskani račun. Opazili smo mnogo res odlične gospode in našega rodoljubnega meščanstva. Vspored se je izvršil v najboljšo zadovoljnost navzoče množice.

Vspored je otvoril učenec pripravnice za srednje šole, Boškin Miha ter govoril:

Velečastita gospoda!

Hvala Vam vsem, ker ste se odzvali našemu skromnemu vabilu ter počastili našo veselico v tako obilnem številu ter Vam kličem: Dobro došli! —

Prečastitljivi gospodje očetje kapucini gradijo novo cerkev ter nabirajo milodare pri dobrih ljudeh v pokritje ogromnih stroškov te stavbe. — Tudi mi bi prav radi prispevali, in to tem raje, ker so čč. očetje kapucini naši kateheti, blagi svečeniki, ki poučujejo božje resnice s tako ljubeznijo in tako gorečnostjo, kakoršna je le njim lastna. —

Slavna gospoda! — Z obilno in preplačano vstopnino ste omogočili, da se nam zdaj izpolnuje naša nada. — Vsemogočni naj Vas za to blago delo blagoslavlja, naj Vam povrne! —

Zajedno se hvaležno spominjamo onih blagih gospodov, ki so nam omislili „Šolski Dom“, kakor tudi vseh podporateljev naše šole, ki nam nudi dušne in telesne hrane saj:

„cerkev in šola sestrici sta dve,
jedna brez druge hoditi ne sme.“

Zatem je nastopila mlada deklamovalka Afrič iz I. razred. pripravnice in jako lepo deklamovala dolgo deklamacijo „Pesem o pesmi“, nakar so nastopili otroci v kolu in veselo peli. Mala sirota (Birska, iz II. razreda) pa je med rajanjem otrok stopila na oder in otožno lepo pela pesem o siroti. Potem so pele učenke VI. razreda pod vodstvom gčne M. Milost dvoglasen zbor s spremljanjem na glasovirju. Na glasovirju je spremljala zbor mala hčerka g. dr. H. Stepančiča jako precizno. Zbor je res ugajal. Gčna Pahor, učiteljica, je pripravila lep rajalni nastop s petjem, katerega so proizvajale male deklice prav lepo. Potem je nastopil g. M. Koršič z zborom učenk obeh pripravnic s pesmijo „Sijaj solnčice“, nakar se je proizvajala Klinovčeva burka v enem dejanju „Zakleta soba“ v gostilni pri „Zlati Goski“, ki je vzbudila obilo smeha. Igro je naučila gčna učiteljica Pavla Makučeva. — Hvala učiteljskemu osebju zavodov „Šolskega Doma“, da se je potrudilo in nam poskrbelo par veselih uric. —

Razkaz dohodkov in stroškov šolske veselice v prid nove cerkve čč. očetov kapucinov v Gorici dne 21. maja 1911.

a) Dohodki.

1. Ustopnine prejeli K 395-40
2. Preplačana ustopnina 28-20
3. Poslali so 23-—

Skupaj K 446-60

Preplačali so ustopnino sledeči gospodje in gospe: Dr. Gregorčič K 6 vlad. svetnik Križnič K 3, Antonija Hrovatin K 3, Marija Kancler K 3, mogs. Pavletič K 2, nadučitelj Edv. Prinčič K 2, voditelj Zimič K 2, dr. Stepančič K 1, polit. uradnik Gregorčič Franc K 1, Gorjup K 1, gospa Susič K 1, Nekdo K 1, Kemperle 40 vin. in razni še 1 K 80 v. Poslali so: svet. dr. Tušar K 10 in njegova gosp. soproga K 4, Mercina I. K 5, dr. DeFranceschi K 4.

b) Stroški:

1. Tiskovine K 18-20
2. Prevažanje in odvažanje glasovirja 10-—
3. Policijskemu osebju 6-—
4. Slugu V. 2-—
5. Snaženje dvorane i. t. d. 4-—
6. Drugih raznih potrebščin skup 8-80

Skupaj K 49-—

Preostanek od K 397-60 se je hkrati izročil č. očetom kapucinom v prid nove cerkve.

Gorica, dne 23. maja 1911.

J. Hrovatin,

š. voditelj in t. č. denarničar.

Kazenska obravnava v zadevi propale „Banca Popolare“ se bode vršila pred tukajšnjim porotnim sodiščem dne 24. junija t. l.

Vojaške vesti. V nedeljo je prišel v Gorico korni poveljnik krakovskega armadnega voja FZM. Josip baron Weigl v spremstvu več častnikov generalnega štaba, ki se udeležujejo poučnega potovanja. V Gorici ostanejo do 26. t. m. Danes je prišel v Gorico poveljnik III. armadnega voja FZM. baron Leitner.

Dne 29. t. m. pa pride v Gorico inšpicirat tukajšnji topničarski polk nadvojvoda Leopold Salvator.

Poziv. — Uže pred enim letom in tremi meseci je neznan človek — baje nekje s hribov doma in najbrže iz Gor. ali Dol. Trebuše — pustil v gostilni g. Jos. Gorjanca v Gorici na Kornju (gostilna „Pri Attems“) več lesovja za jarme. — Dotičnik se pozivlja, da spravi svoje lesovje v stran, ker je gostilničarju nepoti.

Našlo se je v nedeljo na poti s sv. Gore nekaj denarja. Kdor ga je izgubil, naj se oglasi pri g. Kopaču, svečarju o Gorici.

Iz goriške okolice.

g Smrtna kosa. V Dornbergu je umrl v nedeljo tamošnji veleposestnik g. Ivan Bizjak.

V Solkanu pa je umrl v pond. nagle smrti g. France Klemenčič, upokojeni sodni oficijant.

g Smrtna kosa. — V Št. Petru pri Gorici je danes zjutraj ob 5. uri umrl g. Furlan Franc p. d. Franc Petrov v 38. letu svoje starosti, zapustivši udovo in 4 nedorastle otroke. Končala ga je zapljučnica. Pokojnik je bil naš somišljenik in dober oče svoji družini. Blagemu pokojniku svetila večna luč! Preostalih naše sožalje!

g Trnovo. — Dne 18. t. m. so se vršile na Trnovem občinske volitve, pri katerih je z velikansko zmago porazila S. L. S. nasprotno liberalno stranko v vseh 3 razredih.

V soboto pa smo imeli na Trnovem prvo sv. obhajilo z vso slovesnostjo, pri katerem je bilo obhajanih nad 80 otrok.

g Jutri bo lepa veselica „K. slov. izobraž. društva“ v Kojskem. Opozarjamo!

g Iz Šempasa. — V nedeljo dne 21. t. m. je bil veseli dan za naše libe-

ralce. Obupavali so že, da bi ne prišel med nje liberalni kandidat. Posrečilo se je pa našemu nadučitelju g. Križmanu, da je priklical suho „tresko“ iz Podgore. V soboto zvečer je naš nadučitelj tihotapsko pa vneto razdal in razposiljal vabila za volivni shod, kateri je bil napovedan na nedeljo popoldne v znani liberalni krčmi Humrovi. Po Vitovljah ga je nadomestoval mladi „Čompin“, po Oseku pa nad vse liberalni mladi „Urh“, katera sta pridno razdeljevala vabila. Naši liberalci so upali, da pride na ta shod nešteta množica tukajšnjih kmetov iz domače in bližnjih občin. Toda S. L. S. se je namenoma odtegnila shodu. Prišli pa so vsi naši liberalci, (izrecno tudi iz Ozeljana in Oseka), ter se usedli okoli ponujenega kandidata in dr. Puc-a, kateri je osebno neznanega kandidata predstavil in ponujal. Na njegovi senci so se grel pred vsem naš Križman, naši Komeli in njih ožji pristaši. Nad vse srečen pa je bil znani Nando Leban, ki je imel čast, da se je grel ob trhli treski nepoznanega Kocjančiča. Kot govornika sta nastopila Kocjančič in dr. Puc. Oba sta skušala oslabiti upljev in zaupanje na našega dosedanjega poslanca g. svetnika Fon-a. Prvi je posebno poudarjal, da je bil Fon kriv razpusta drž. zbora. Mož je menda mislil, da so naši volivci v popolni temi in ne vedo, da je Fon v družbi S. L. S. dosegel tak upljev v drž. zboru, da je vlada, ki je bila nasprotna zahtevam Slovanov, morala razpustiti drž. zbor. Pravil je, da je on ubogi kmet, ki bo delal za se in s tem za kmečki stan. Modro pa je zamolčal, da je v Brdih za kmeta-kolona z vspehom deloval Fon, sam pa skliceval shode in delal proti rešitvi kmetov-kolonov. Povedal je tudi, da je hotel domačo deželo zapustiti in odriniti v Bosno, da bi tam Slovence reševal. Grozna ironija! Doma je proti rešitvi kolonov, a v Bosni hoče med koloni obogateti ter jih rešiti! Volivci bodo pač presodili sami, da se je mož dobro opisal kot samoljubnega, ki hoče uboštvo kolonov zlorabljeni v svojo korist!

Drugi govornik je pa imel posebno veselje prešteti dohodke svetnika Fona. Podal je natančen račun njegovih dohodkov kot sodnika in poslanca. Sumičil ga je, da dela za svoj žep in da po svojem stanu ni zmožen se upreti vladi. Čujte! Mož se je pač krvavo urezal! Kandidat sam je trdil, da je Fon sokriv razpusta drž. zbora, torej da se je vladi vspešno postavil po robu in je tedaj vladi izrekel večjo nezaupnico, nego bi mogel to storiti Kocjančič, kateri bi moral pač ponižno klečeplaziti, (ne pa izrekati nezaupnice), da bi izprosil vladno pomoč za propadajoče liberalne — njemu pač dobro znane — zadrage na Goriškem. Naši liberalni pristaši so k vsemu temu molčali in s tem pokazali, da navskrižja med obema govornikoma niso razumeli, še manj pa poznali upljev S. L. S. v drž. zboru. Trezni liberalci so k tem zmedenim govorancam molčali, češ, mi imamo že svojega izvrstnega kandidata, kateremu Kocjančič ne dosega niti do členov; zagrizeni liberalci pod vodstvom Križmana, kateri je bil najprivlačnejši magnet za ta shod, so se pa zadovoljno smehljali in veselili svojega srečno najdenega kandidata, kateri si bo pač prizadeval, ko bi bil poslanec, povišati učiteljem plače, kmetu pa naložiti nove davke. Nad vse srečen pa je bil Nando Leban, kateri je prejšnjo nedeljo resno zagotavljal, da bo glasoval za Fona, danes pa je izvrševal nalogo liberalcev, da je za sklep zbora pozivljaj navzoče, naj vzdignejo roke za Kocjančič-a. Resni možje niso vzdignili rok, pač pa so vnovič spoznali moštvo našega Nandota, katero zaznamuje Slovenec s tem, da pavec potisne med naslednja dva

Volilci! Pripravite se za dan 13. junija.

prsta. Kakšen upljiv ima ta Nando, se je izkazalo prejšnjo nedeljo pri občinski seji, ko se je volila komisija, za volitev v drž. zbor. Mož, ki še danes ne ve, h kateri stranki pripada, je hotel vsem vstreči ter predlagal dva liberalca. Ko se mu je predlog ponesrečil, je pozival starašine, ki z njim drže, naj zapuste sejo, je sam odšel — a nihče za njim!

Druge nesreče ni bilo, razun da je oštir Humar zaslužil nekoliko desetakov, katere mu srčno privoščimo; poštene možje tako S. L. S., kakor tudi drugi bodo glasovali za našega izkušnega kandidata svetnika Fona.

g Osek. — Naša posojilnica in hranilnica lepo napreduje. Koncem l. 1910 je štela 127 članov. Čistega dobička je 817 K 39 vin. Rezervni zaklad znaša 3102 K 25 v. Oseški kmetovalci spoznavajo korist posojilnice, zato se je oklepajo vedno bolj. A tudi spoznavajo, kje so res pravi ljudski dobrotniki. Med liberalci jih ni, najmanj pa še med oseškimi.

g Sovodnje. — Imenike smo pregledali. Zanimanje za volitve je precejšnje. Po veliki večini bomo volili našega dobrotnika Fona. Socialni demokratje se tudi gibljejo. Upajo na 70 glasov pri nas. Liberalci bodo imeli manj.

g Grgar. — Vabilo k veselici, katero priredi „K. slov. izobraž. društvo“ v Grgarju dne 28. maja ob 4h pop. na dvorišču g. Andreja Miljavca. Vspored jako zanimiv. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 70 v., stojišča 40 vin. V slučaju slabega vremena se veselica vrši na binkoštni pondeljek.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz ajdovskega okraja.

„Kmetjska zveza“ za ajdovski okraj skilcuje volilni shod, ki se boče vršil v nedeljo, dne 28. t. m. ob 3. uri in pol popoldne pri Rebku na Goričici. Predstavlja kandidat S. L. S. g. dr. Hinko Stepančič.

Somišljeniki S. L. S. ajdovskega okraja, udeležite se shoda polnoštevilno!

Sklicatelj

Ivan Leban.

a Shod v Ribenbergu. Dr. Gregorin je priredil minulo nedeljo shod v Ribenbergu. Mej drugim je govoril o ljudski šoli, o kateri je rekel, da jo je treba izboljšati. Temu shodu je predsedoval g. Ambrož Poniž, upokojeni nadučitelj, ki je bil brez dvojbe tudi mnenja, da bi morali imeti boljše učitelje. — Učitelji, ki se pijani po tleh valjajo in sicer na javnem trgu pred otroci in odraslimi, niso za šolo. In učitelji, ki v šoli žganje in vino pijejo za šolsko omaro v veliko pohujšanje šolskih otrok, tudi niso za šolo.

Ta shod bo imel to dobro, da bodo naši možje še z večjim navdušenjem volili kandidata S. L. S., ki bo deloval prav resno na to, da taki učitelji izginejo iz naših šol. V tem oziru je ljudska šola potrebna spopolnjenja, kar se bo zgodilo le po naših poslancih, nikoli pa ne po takih kakor je dr. Gregorin.

a Šmarje. Zadnji dan razpoložitve volilnega imenika je Štubelj vložil pri-

tožbo zoper več volilcev Slov. Ljudske Stranke, češ da so točili nekaj tednov v Trstu svoje vino na osmici. Velika večina pa, ki so vino točili v Trstu je takih, ki so znani liberalci. A zoper te se pa se ve št. ni pritožil. Reklamacijo je naredil zadnji dan, da bi ne mogli naši enako storiti proti liberalnim volilcem, ki tudi niso celo leto doma.

Naši so se pritožili proti temu pri c. kr. okrajnem glavarstvu. Maščevanje za to naj bo, da naši toliko bolj agitirajo in 13. junija vsi volijo dr. Stepančiča.

Toča. — Iz Batuj se nam poroča, da je napravila na tamošnjih vinogradih toča, ki je padala v soboto popoldne, še precejšnjo škodo

Iz kanalskega okraja.

kl Kanalsko. „Soča“ na Kanalskem šumi in moti še nekaj ljudi. Poslušajo jo radi napredni učitelji in njih privrženci. Vsak zaveden mož naj „Sočo“ pusti, da šumi! Pride čas, ko se ji luknja zamaši. To naj si zapomnijo nekateri napredni učitelji.

Iz tolminskega okraja.

t. Zatominska planina „Slome“. Zagotovljena je državna podpora za izboljšanje planine „Slome“. Vlada bo prispevala s 70%. Stroški za to izboljšanje bodo znašali približno 53.000 kron. Na planini se izboljšajo poti, napravi se nov vodovod, nekaj napajališč, dva nova stana in 4 hlevi za 240 krav.

t Iz grabovskega županstva. Ni bil po godu zadnji dopis iz naše doline goriški kalni „Soči“, a mi ne moremo pomagati. Seveda, po godu bi ji bil, da bi stalo namesto ime našega dr. Gregorčiča, ime tolminskega botegarja in še mladega penzioniranega učitelja Vrtovca, ki bi moral učiti a b c najmanj še 10 let. — Vrtovca pa ne bomo volili, tudi če bi bil ves zlat. Učit paglavce a b c naj gre, zakar je mastno plačan. Ni nobeno čudo, da so naše šolske doklade tako visoke, ko moramo plačevati take učitelje, ki ne učijo. In tak učitelj je Vrtovec. Uže koliko lepih tisočakov je shranil. — Vsi pametni ljudje mu pravijo, naj si ne beli glave z mislijo, da se bo kot državni poslanec vozil na Dunaj. No, če se zadovoljuje samo s števnim kandidatom, dober tek! — „Soči“ pa povemo, da ta dopis in zadnji nista bila pisana v Gorici, ampak pri nas v grapah. Kdo pa je kriv, da nima ona toliko dopisnikov kakor „Pr. List“? — „Soča“ se suši! Grapar.

t Iz Bače pri Sv. Luciji. Dragi „Prim. List“! Sporočam naj ti zopet par vrstic iz našega kraja, akoravno ne bode to prav našim malobrojnim liberalcem. Oni imajo namreč za svoj evangelij „Sočo“ in „Primorca“ in pa oni zloglasni list „Jutro“, liste torej, ki neprenehoma blatijo sv. cerkev, papeža in duhovnike in ki vedoma širijo pohujševanje med našim ljudstvom. Ti liberalci hujskajo posebno zdaj ob času volitev proti našemu dičnemu dr. Gregorčiču in povzdigujejo v deveta nebesa znanega penzioniranega učitelja in botegarja Vrtovca. Mi pa tega moža tudi dobro poznamo in vemo, da ni vreden niti toliko, da bi dr. Gregorčiču prah obrisal s čevljev. Zato pa ne bodo ti zijačci pri nas ničesar opravili, kajti mi pojdemo vsi kot en mož na volišče, da oddamo svoje glasove za dr. Gregorčiča, ki se je vse svoje življenje trudil za naš dobrobit in ki nam

je že toliko pridobil, ker se je znal s svojim odločnim in moškim nastopom pridobiti spoštovanje tudi na najmerodajnejših mestih. Mi hočemo imeti za svojega zastopnika moža, ki je že sto in stokrat pokazal, da mu bije srce za nas, dočim bije Vrtovcu srce le za lastni žep.

Pa tudi rdeči ptički so začeli nekaj čivkati. Govori se, da napravijo nekaj shod pri Firbarju onkraj potoka. Mi se pa tega shoda prav nič ne bojimo in prepričani smo, da bodo ti tički sami sebi govorili in sami sebe poslušali. Zgodilo se bode najbrže tako kot lani, ko je na takem shodu dremal dr. Dremota.

t Iz Tolmina. Na sodni dan bode tudi dve stranki. Zmagala bo dobra, četudi bo morebiti v manjšini. To naj si zapomnijo napredni kalini v Tolmini. — To niso „špasi“, in zato lahko pomislijo tudi na Krasi.

Iz kobariškega okraja.

kb Kobariški kot. — Iz našega Kota se v zadnjem času malo čita, a javnost naj ve, da še živimo in pridno čitamo naše katoliške liste, ki so pri nas dobro razširjeni. Tudi za volitve se zanimljemo in pazno zasledujemo, kako se volilne strasti razvnamajo. Pri nas ni še nobene agitacije. Pa saj je ni treba! Saj pri nas liberalizem tako nima kaj iskati. To bomo videli drugi mesec na dan volitve. Kakor zid stojimo trdni za kandidata Slovenske Ljudske Stranke. Nič strahu! Tudi mi bomo deležni „greha“, ko pahnemo Vrtovca iz vrst državnih poslancev! Vrtovec hoče, da bi ga volili naši pristaši! Ja saj to ni mogoče! Njega naj volijo njegovi stari pristaši, našega Gregorčiča pa naši stari pristaši. Potem bomo videli, kdo bo „sfrlel“.

kb Izpod Krna. Vrtovec je torej zopet pokazal svoj sveder. On misli, da mu bodo volilci natikali glasovnice na njegovo vrtalo, pa se jako moti. Kaj hoče on vendar na Dunaju? Morebiti prodajati čebulo, česnik fige, rožiče in podobno robo? Take robe imajo na Dunaju dovolj. Zato pa poskrbimo volilci dne 13. junija že za to, da ostane doma in da ne bode delal sličnim dunajskim trgovcem konkurence.

Iz bovškega okraja.

b Za Bovec. — Na priporočilo dež. odbora je vlada odredila, da napravi c. kr. melioracijski nadzornik Prezel iz Ljubljane potrebne načrte in preudarke za izboljšanje sledečih bovških planin: Krnice, Gozdec, Goričica, Bala in Bukovec.

b Iz Trente. Bliža se doba turistarije. Naših ljudi ni mnogo doma. Šli so po svetu s trebuhom za kruhom. Vreme nimamo nič kaj prijazno. Naš sivi očka Triglav je še mrzel. Torej ni še čas stopiti mu na glavo. Pravijo, da letos želé mnogi stopiti mu na tilnik. Bomo videli, ako si kdo glavo razbije pri plezanju. Saj skoraj vsako leto zahteva naš starina Triglav človeško žrtev. Prav kakor da mu je le-ta predpisana in da mora piti vsako leto človeško kri. — Volitve bodo torej dne 13. junija. Volili bomo po starem, kakor dosedaj: dr. A. Gregorčiča.

Iz komenskega okraja.

km Iz Gorenje Branice. Pri nas napredujemo prav dobro na celi črti.

Zato se imamo mnogo zahvaliti našemu kuratu preč. g. Šmidu. Vsled njegovega neumornega delovanja, ustanovila so se pri nas razna društva kakor: Izobraževalno društvo, Bratovščina vednega češč. Sv. Reš. Telesa, telovadni odsek Orla in Marijina družba. Mnogo je tudi pripomogel do tega, da smo dobili od dež. zbora in od vlade zagotovljene denarne podpore v znesku približno 85.000 kron za uravnavo Raše in za napravo škarpe pri vasi Koboli, s katerim delom se je že lani začelo.

Pa, kakor povsod, nahajajo se tudi pri nas grdi nehvaležni, in ti so naši liberalci, ki kjer le morejo kljubujejo našemu g. kuratu ter se vanj zaganjajo. Najbolj so pa jezni naši liberalci na Orlove trobentače. Ko jih čujejo, postanejo kakor nori. No sčasoma se jim bodo že privadili.

km Iz Pliskovico. — Ker sem bil v 17 št. „Primorca“ na prav surov način napaden in po krivem obrekovan, ni vredno, da dopisniku po zasluženju odgovorim vsled tega, ker moža prav dobro poznam po dopisu, kakšne pameti je. Vem pa tudi, da mož ima na mene zaradi orgljanja uže več let neko posebno jezo in veliko nevošljivost. Zato ni čuda, da si mož s tem večkrat nad menoj razhladi srce, ker ga to strašno peče. Ker pa se na njegove besede in njegovo čekanje prav nič ne oziram, mu vse krivično obrekovanje odpustim, in mu želim dobro kerščansko pamet in kadar bo jedel pa dober tek. Organist.

km Iz Temnice. — Socialisti so zdaj pri nas skopali, kar so imeli. Bila sta pri nas Kopač in dr. Tuma. Udeležba na shodu je bila mala. Približno sedemdeset oseb, med temi večina pristašev S. L. S. in nevolilcev-demokratov. Da bi se Tuma nikomur ne odkrival, je šel kar gologlav po vasi. Kaj je govoril Kopač, nas ne briga, ker pri nas nima kaj iskati. Kopač je držal roke v hlačah. Koliko plače dobi, kdor roke v hlačah drži? Nobene plače ne dobi! Toliko plače tudi Kopač pri nas vdobi dne 13. junija.

km Kostanjevica. — Izvanredna čast nas je doletela v nedeljo 21. maja. Posetila sta nas namreč dva „odlična“ gospoda, velika kmetjska in delavska „prijatelja“ dr. Tuma iz Gorice in Kopač iz Trsta. Imela sta, kakor je že dobro znano, volilni shod na dvorišču prejšnjega g. počupana Trampuža. In ker smo mi Kostanjci sila radovedni ljudje, se nas je nabralo še precej. Zaostale niso niti naše ženice in dekleta, seveda bolj v ozadju. Kaj in kako sta gospoda govorila, ne bom opisoval, ker je ta socialna demokratična godlja čitateljem lista že dobro znana. Omeniti le moram, da sta se med drugim spomnila tudi svoje verske dolžnosti, ker najbrže nista bila zaradi velevažnih opravil pri sv. maši. Vzela sta v svoje rdeče rešeto tudi „nunca“ in našega deželnega poslanca dr. Stepančiča in sploh vso našo stranko. Tu pa tam so potresli tudi liberalno stranko pa le bolj prijateljski. Zavzela sta se tudi za naše „revno“ učiteljstvo, ker drugače ni kazalo. Slednjič sta obljubila tudi našim ženam enako volilno pravico. Zanimivo je bilo gledati naše delavce kako so z vidnim zadovoljstvom odobrvali vse dobro in slabo, kar sta govornika obljubovala, brez da bi sami presodili, bi li bilo kaj takega na svetu mogoče, in ako bi se uresničilo, koliko časa bi obstajalo, kako bedasta je trditev, da bi ne bilo treba plačevati davkov, carin. Kmet naj bi drago prodal. Vse bi mogla država plačevati. Kje pa bi jemala? Delavci hočejo imeti zaslužek, da preživljajo sebe

Solnčna Goriška se mora očistiti liberalizma.

in družine. Vlada pa bi morala biti bolj varčna, ne bi smela zidati palač, graditi brodovja, zidati železnic, ne tovarov, ne cest. Kje pa naj bi bil zaslužek. Vojaštvo naj bi bilo le na papirju in vsak bi moral imeti orožje doma. Vero bi morali imeti le v srcu, drugje pa ne. Pač lepi časi bi bili to, katerih si pa vendar noben značajan in le količkaj izobražen človek ne želi. „Ne želi drugim, kar ne želiš, da drugi tebi storijo! Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe“. To je največja zapoved v postavi. Tako delajmo in bomo živeli! Upam, da bodo te priproste besede našle pri marsikaterem zavednem volivcu odločen: Proč s tako stranko! Proč s takimi kandidati, ki ne spoštujejo vere naših očetov, katera nam je najbolj sveta. Torej pogum, zavedni možje in mladeniči! Pokažimo dne 13. junija, da bije v nas še srce za vero in domovino in volimo kandidate S. L. S. Kos'anjc.

Iz sežanskega okraja.

s Gregorinov shod v Dutovljah. — Iz Dutovlj nam pišejo: Na prazne fraze in obljube liberalnega kandidata dr. Gregorina ne damo mi nič, mi hočemo dejanja, ali pa vsaj obljube, zadevajoče naše pereče domače potrebe. Rek: „Piu fatti e meno ciacole“ velja za Tvojega — če še tako trdi da ne — vsiljivega kandidata, draga „Edinost“!

Nam je morda dr. Gregorin na shodu povedal, kako bomo morda preskrbljeni s tako potrebno pitno vodo za ljudi in živali? Ali pa nam je obljubil kaj pomoči za popravo nevarnega ovinka pod Dutovlji, odnosno za najetje posojila za nakup Širceve hiše v olepšanje vasi? Nič o vsem tem, kar nas zanima.

O tem nam je dal pa natančna pojasnila pravi kraški kandidat dr. Štepančič, koji nam more, ker ima vže sedaj vse naše zadeve v rokah, edino pomagati.

Dutoveljci! Za nas naj velja tedaj parola, naš poverjenik, naš poslanec bodi dr. Štepančič in noben drugi, kajti on je vže sedaj pokazal, da se ne drži le gori navedenega reka nego onega: „Tutto fatti e niente ciacole!“

s Iz Barko, občine Naklo pri Divači, nam piše naš somišljenik, da se je razvila živahna volilna agitacija po Brkinih. Ondotni učitelji se bodo kar razleteli. Posebno vneto „deluje“ mislički učitelj Bolle. Tudi škocijanski učitelj in „župan“ Štrekelj se je potrudil osebno in peš na Barko, kjer je milo tožil, da je doli okoli Matavuna vse na „farško“ stran. Strašijo nas, da bo Divača precej odcepljena od naše županije, ako ne volimo liberalnega Gregorina. Naš Ambrožič je tudi ves v ognju in prerokuje, da bo slabo za nas, ako ne bo izvoljen Gregorin. Lahko zanj, on vé, zakaj drži s Štrekljem, a mi nimamo od tega nikake koristi. Tudi z Gregorinom se vrše čudne stvari. Ob zadnjih deželnozbornih volitvah je kričal škocijanski učitelj Štrekelj, da bo dr. Gregorin preprečil, da se ne odcepi od nas Divača. Ko pa je bil dr. Gregorin izvoljen, je izjavil isti Štrekelj v javni staretinstveni seji, da je odcepitev Divače končana stvar in da se ne pusti več preprečiti. Ta Štrekljeva izjava je baje uplivala na javno mnenje in tudi na one poslance, ki sedaj podpirajo delitev.

Mi Brkini smo prišli do prepričanja, da se je Štrekelj z nami norčeval, da je bolje za nas, da začnemo misliti z lastno glavo ter da se otresemo Štrek-

ljevega in Bolletovega terorizma. Dokler smo bili na Gregorčičevi strani, smo bili na dobrem. Pozneje smo videli da gremo vedno bolj nazaj. Ostali smo brez duhovnika, na občini imamo velike dolžnosti in vse polno dolgov. Naša jeroba sta zdaj Bolle in Štrekelj. Pa ne bosta več dolgo. Zato se je začelo svitati tudi v naši vasi. Mnogi smo se odločili zloiniti to škodljivo jerobstvo in se vrniti nazaj pod staro zastavo. Čujemo, da se tudi naši sosedje na Vatovljah otresejo vsemogočnega Bolleta. Edini, ki nam more v sedanjem položaju pomagati, je naš deželni poslanec dr. Hinko Štepančič. O njem smo prepričani, da čuti za kmeta, da pozna naše potrebe in da nam je bil vedno naklonjen. Nikoli nismo prčkali na njegova vrata, da bi ne imel tolažilne besede za nas. Uverjeni smo, da je le njegova zasluga, da nismo vže ločeni od Divače in te dobrote, naj se vže sedaj — ker tako pravi naš bivši diktator Štrekelj, da ta tako mora biti — delitev vrši ali ne, ne smemo pozabiti. Isto tako ne smemo pozabiti, da smo dobili podporo za vodovoda v Barki in Danah in da imamo še več nujnih potreb, glede kojih nam more le dr. Štepančič pomagati in to tem več, ker bo, kakor se širi glas, gotovo izvoljen državnim poslancem. — Brkini glasujemo tedaj tudi mi 13. junija za dr. Štepančič-a.

s Dutovlje. — Dne 20. t. m. smo imeli pri nas volitev novega občinskega staretinstva. Kakor v več krajih, imeli smo tudi pri nas vse polno kandidatov bodisi v I., II. ali III. razredu. Največ pa jih je bilo za I. in II. razred.

Štirinajst dni pred volitvijo so bili sestavili nekako listo kandidatov. Ker se je zdelo našim liberalnim komedijantom, da se nahaja v omenjeni listi preveč mož naklonjenih S. L. S., so na dan volitev napeli vse strune, da bi te može izpodrinili ter jih nadomestili z najhujšimi liberalci. A spodletelo jim je. Smešno je bilo gledati na dan volitev našega liberalnega razgrajača, kako je letal okolo volivcev ter jim pihal v ušesa to in ono, in bati se je bilo, da jim ne bi celo ušes odgrizel. Posebno grdo in nemožato se je obnašal naš učitelj, ki je poprej obljubil, da bode glasoval za kandidate, postavljene in vsprejete v sporazumu v zgoraj navedeno listo, a besedo snedel in drugače volil.

Kako znajo naši liberalci gospodariti, so pokazali najbolj takrat, ko so l. 1906 ustanovili „Vinarsko in gospodarsko drništvo“. Kak konec je to društvo vzelo, ve najbolje onih 40 članov, ki so morali občutiti posledice liberalnega gospodarstva. In taki ljudje naj bi sedaj prišli na krmilo naše občine? Te nesreše nas Bog obvaruj.

Več občanarjev.

s Iz Dutovlj. V Dutovljah imamo tudi mnogo še nerešenih nujnih vprašanj:

Najnужnejša zadeva je preskrbljenje občine s potrebno pitno vodo za ljudi in živali. Koliko denarja se je v to svrhu potrosilo za izdelanje tozadnih projektov. Toda slabo smo bili podučeni; namesto da bi se bili takoj obrnili na deželni odbor, kjer bi bili dobili potrebne nasvete, poslušali smo nepoklicane ljudi in tako je bila cela zadeva na veliko škodo občine zavožena in smo danes v ravno tako kritičnem položaju, kakor leta 1907, prav za prav še slabšem, ker smo morali plačati na lastno roko najetemu privatnemu inženirju lepe stotake, ne glede na to, da ni državna in deželna komisija dotičnega projekta odobrila,

ker je bil predrag in ni odgovarjal našim razmeram.

Druga pereča zadeva je takozvani „ovink pod Dutovlji“. V občje je znano, kako nevaren je ta ovink. nahajajoč se na skladovni cesti Štanjel-Dutovlje. Sirm je tako, da povzročuje ne le resne prometne težkoče, nego tudi mnogo nesreč. Skrajni čas bi bil zaradi tega, da bi se z delom vže vendar enkrat pričelo! Toda kaj še, pričelo? Nasprotno, od strani sežanskega cestnega odbora se hoče delo zopet zavleči! Zakaj? Mogoče je g. načelnik Josip Milič jezen, ker je moral vrniti 1000 K deželnemu odboru?

Interesantno je namreč, da je bila dovoljena v navedeno svrhu že leta 1906 deželna podpora v znesku K 2500, da si je vedel cestni odbor pod pretvezo, da se hoče takoj z delom začeti izposlovati vže istega leta (načelnik Anton Muha) nakazilo delnega zneska K 1000 in da sta skušala pozneje podnačelnik Maks Ukmar in sedanji načelnik Josip Milič izposlovati od dež. odbora še ostalih 1500 K pod pretvezo, da jim sicer ni mogoče dela dovršiti. Še interesantneje je pa, da so gospodje možakarji od cestnega odbora in sicer načelnik Josip Milič iz Zgonika in odbornika Franc Štolfa in Ivan Raubar po 4 letih v neki seji od 1. junija 1910 sklenili da je dotični načrt, temeljem kojega bi bilo delo vže moralo biti dovršeno, a se niti ni pričelo, popolnoma nepravilno narisan in da ne odgovarja potrebam!

Gospod načelnik Josip Milič je pa pri tem menda popolnoma pozabil, da je dobil vže za popravo navedenega ključa 1000 K in da bi bil v isto svrhu rad dobil še ostalih 1500 K!

Na vse to se je še le zmisllil, ko je moral povrniti dež. odboru na neopravičen način dobljenih 1000 K in umevno je, da ga je to jezilo.

O teh perečih vprašanjih smo natančno informirali tudi našega deželnega poslanca g. dr. Štepančič-a o priliki, ko nas je obiskal. Prosili smo ga, naj potrebno ukrene, da se gori navedena vprašanja čim prej ugodno rešijo, kakor tudi, da se odobri kupoprodajna pogodba sklenjena s l. Širco, glede hiše pri cerkvi, kjer se sedaj nahaja lep občinski prostor in da se dovoli v to svrhu potrebno posojilo.

Preteklo ni še štiri tedne in vže smo zvedeli, da so naše prošnje, kolikor je bilo mogoče, vslišane.

Načrte za vodovod in vodnjak nam bo napravil čim prej c. kr. melioracijski urad v Trstu, zajetje posojila za kupljeno hišo je tudi vže dovoljeno in gospod načelnik cestnega odbora sežanskega je baje dobil tudi nekoliko dobrega poduka, naj ne dela tako naprej in a če bo šel s am tja, kamor po svojih delih zasluži.

Kdor da v sili, da dvakrat, pravi pregovor, zaradi tega tudi mi Dutoveljci ne bomo dne 13. junija pozabili onega, ki se za nas vže trudi in ki nam utegne tudi v bodočnosti največ pomagati. — Mi bomo glasovali po lastnem prepričanju za onega, ki pozna naše potrebe, in se bomo s tem ob enem oprali sumničenja, da so Dutoveljci v političnem oziru korumpirani, podkupljivi in da glasujejo le za onega, ki jih napaja, kakor se nam je pri zadnjih volitvah očitalo.

s S Krasa. — Socijalna demokracija napenja po Krasu vse moči za sedanje volitve, ni je skoraj vasice, kamor niso prišli prodajat še svoje modrosti. — Sicer pa

spregovorimo natančneje prihodnjič, kako znajo oni mamiti in slepariti ljudstvo. — V agilnosti bi jih morali tudi naši somišljeniki posnemati! Pozor in na delo, da pravočasno uničimo njih seme tudi za prihodnji razvitek kat. organizacije.

s Albin Štrekelj obsojen. — Pred kratkim se je vršila na sežanskem kazenskem sodišču proti škocijanskemu učitelju Albinu Štreklju, zaradi žaljenja časti kazenska razprava, na kateri je bil omenjeni Albin Štrekelj, brat bivšega drž. poslanca Lojzeta, obsojen na 20 K kazni in povrnitev sodnih stroškov, ki so precej veliki. Na vzklicni obravnavi v Trstu je tudi pogorel. Jezik za zobe, g. župan!

Velika nesreča v škocijanskih Jamah se je pripetila v soboto. Navadni jamski delavci so zidali zid ob neki stezi, kakih 40 m nad vodo ob strmlem prepadu. 17-letni Ivan Cerkvjenik iz Matavuna je valil kamen proti zidu. Ko je prišel na rob prepada, se je hotel kamen zvaliti v globočino. Cerkvjenik je hotel ustaviti kamen, a je pri tem izgubil ravnotežje in s kamnom vred padel v prepad, na dnu katerega šumi dereča voda, ki ga je požrla in odnesla v podzemeljska brezdna. Ponosrečencu je umrl pred 4 meseci oče in je bil on edina opora obupani materi in mlajšim bratom in sestri.

Iz korminskega okraja.

kr Lože ob italijanski meji. — Mislim, da še nobenkrat se nismo oglasili v Vašem cenjenem in priljubljenem „Prim. Listu“. Pri nas kaže letina zadosti dobro. Črešnje so začele rdečiti in nam veseli in upanje dajati. Kmalu jih bomo prodajali na Korminskem trgu. A tudi prelepi trtni zarod nas veseli. Bog ga obvaruj pred strašno točo, ki se je uže na mnogih krajih prikazala. Nas je uže obiskala letos, a škode ni napravila posebne. Dne 20. t. m. je toča pobila v Bračanu, en del Rutarjev, narkar jo je usekala v Italijo in v ital. občini Št. Andrež potolkla več kakor polovico.

Po dolgem času so nam Ložanom zgradili dva mostiča čez takozvani potok Korenj. Sedaj bomo brez skrbi — in tudi v slučaju velike vode — šli k službi božji v Šlovrenc. Poprej to ni bilo mogoče zaradi velike vode in se je bilo vedno v veliki nevarnosti. Zahvaljujemo se možem staretinom, ki so nam to oskrbeili. Drugič še kaj!

kr Kako se je jelen v mrežo ulovil. — Od italijanske meje smo dobili: Blizu vasi Lože dela okoli 30 delavcev pri uravnavnih delih Idrije. Neki dan se je priklatil jelen iz Brd sem in jo ubral čez Idrijo na italijansko stran. Delavci so delo ustavili in gledali, kaj bo jelen počel. Na italijanski meji je postavljena tri metre visoka mreža v bran, da se ne utihotaplja preveč avstrijskega blaga v Italijo. Ubogi jelen je misllil, da bo šel brezskrbno naprej in bežljal kar se je dalo proti mreži. A revež je butnil s tako silo v mrežo, da ga je le-ta vrgla več metrov nazaj. Skušal je še enkrat svojo srečo in jo skušal preskočiti, a je s tako silo butnil v mrežo, da jo je prevrtal. A v njegovo veliko nesrečo so se rogovi zapletli v mrežo tako, da je na njej obvisel. Eden delavcev se je ohrabil in jo ucedil na italijansko stran in hotel jelena rešiti. A pripetilo se je, da je ravno takrat prišel mimo italijanski finančar in treščil ubogega delavca po glavi tako, da je moral jelena njemu spustiti. Seveda so se italijanski finančarji z jelenom mastili potem, ko smo jim ga Avstrijci izredili.

Ponarejeno vino. — V Korminu je kletarski nadzornik v osmih kletah našel ponarejeno vino. Vino so zapečatili a prizadetim je naložena globa od 200—500 kron. Sploh je Kormin vedno na sumu, da se tam fabricira mnogo vina. —

LISTEK.

Marx-ov nauk o delu in veljavi.

(Dalje.)

Pravijo (socialist C. Schmidt, ki ga navaja „Čas“), da se je Marx zapel v nasprotju, ki jih ni mogoče rešiti. Vprašamo, kdo jih ne more rešiti? Ali Schmidt? Marx govori jasno o teh nasprotjih abstraktne teorije s faktičnim življenjem in se na mnogih mestih svojega dela izraža, da so znanstvene resnice vedno paradokсне, ako jih presojava po vsakdanji izkušnji, ki kaže le varajoč videz stvari. O takih, kakor je Schmidt, pravi Marx izrecno: „Tista vsakdanja ekonomija, ki se ni v resnici nič učila, navaja tudi v tem slučaju, kakor v vseh drugih, videz posamezne prikazni proti zakonu in misli, da je nevednost zadosten vzrok!“¹⁾

Z Marx-ovim naukom o delu in veljavi se v bistvu vjemlje slavni španski filozof Jakob Balmes, ki je umrl že l. 1848. To se nam čudno zdi, a ni prav za prav nič čudnega, ako pomislimo, da je Balmes najtemeljitejši katoliški filozof minulega stoletja. Teorije o delu in veljavi ne utemeljuje, ampak jo le omenja kot zahtevo zdravega razuma.²⁾

„Čas“ in z njim sociologije Cathreina, A. Weissa in dr. navajajo Aristotela. Aristotel je bil veleum, zato se vsi radi nanj sklicujemo. Prav radi tega pa, ker je bil veleum, je treba njegove besede natančno in vsestranski premisliti. Z našim vprašanjem se bavi v Ethik. Nik. V. V odstavku 7. in 8. pravi ponovno: „Obrti bi se uničile, ako ne bi prejemale v toliki in taki meri, kolikor in kakor delamo“³⁾. Sv. Tomaž razlaga te besede tako-le: „Obrti bi se uničile, ako bi ta, ki je kaj izdelal, ne prejel za svoj izdelek v toliki in take meri, kolikor in kakor je sam delal. Zato je treba meriti delo tega obrtnika z delom onega, da se doseže pravična zamena“⁴⁾.

Aristotel piše v Ethik. Nikom. V., 8, ako prevedemo v milo slovenščino: „Pri komutativnem zamenjavanju se godi pravično povračevanje po proporciji.... Misli si zidarja A, črevljarja B, hiše C in črevljar D. Zidar odda svoje delo črevljarju in črevljar svoje zidarju. Ako je prvo delo drugemu po proporciji enako in se tako zamenja, je to pravično povračilo po proporciji, ako pa ni tega, ni pravično in vzajemnost ne more obstati. Eno de o je namreč lahko mnogo boljše ko drugo.“ Sv. Tomaž razlaga te besede tako-le: „Zidar potrebuje večkrat črevljarjevega dela t. j. črevljev. Zato pa mora on tudi črevljarju dajati v zameno svoje delo. Najprej se mora torej ustanoviti po proporciji enakost s tem, da se odmeri na eni strani določno število črevljev za eno hišo — kajti zidar ima za eno hišo več stroškov, kakor črevljar za en črevljev — potem se mora izvršiti zamena t. j. zidar mora dobiti število črevljev, ki odgovarja eni hiši in črevljar eno hišo.

¹⁾ Marx: Das Kapital I. str. 271, 280, 499 in v drugih delih na mnogih mestih.

²⁾ Lehrbuch der Elemente der Philosophie, preložil Lorinser, 3. del: Ethik 93—98. Hohoff: Die Bedeutung der M. Kapitalkritik str. 172.

³⁾ Ethikon Nikom. V., 7. in 8.

⁴⁾ Com. in Ethik. Nik. V. lectio 7. in 8.

Le tako povračilo se sme imenovati po proporciji.“⁵⁾

„Čas“ navaja neko važno mesto iz Aristotela v grškem jeziku, ki slove v milo slovenščini tako-le: „Vse reči, ki jih zamenjujemo se morajo dati primerjati. To pa ne more biti, ako niso dotične reči, kakorkoli enake. Vse stvari se morajo torej dati po kaki enoti meriti kakor sem rekel prej. To pa je v resnici „hreja“ (potreba), ki vse reči spaja.“ — Tako okrajšano navajajo to mesto iz Aristotela tudi drugi. V resnici pa je dotično mesto nekoliko bolj obširno. Zato je hočemo navesti v točni prestavi: „Vse reči, ki jih zamenjujemo, se morajo dati primerjati. Zato so uvedli denar, ki posreduje med vsemi rečmi enakomerno. (Tu govori dalje o denarju.)... Treba je, da je razmerje mej zidarjem in črevljarjem tako, kakršno je mej hišo in črevlji ali živili. Kjer ni tega, ni zamene, ni skupnosti. To pa ne more biti, ako niso dotične reči kakorkoli enake. Vse stvari se morajo torej dati po kaki enoti meriti, kakor sem rekel prej. To pa je v resnici „hreja“ t. j. potreba, ki vse reči spaja. Ko bi ljudje ničesar ne potrebovali ali ne enako potrebovali, bi sploh ne bilo nobenega zamenjavanja ali bi vsaj ne bilo taistega zamenjavanja (t. j. zamenjavanja dotičnih reči.)“⁶⁾

Iz tu navedenega citata je razvidno, kaj se iz njega v naših sociologijah izpušča. Izpušča se prav to, kar je največjega pomena. Sv. Tomaž razlaga to mesto Aristotelovo popolnoma pravilno, ko piše: „Da je zamena mogoča, mora črevljar dati za eno hišo oziroma za živila enemu človeku toliko večje število črevljev, kolikor več dela in stroškov ima zidar oziroma poljedelec. Le v tem slučaju je zamena mogoča, kajti drugače bi si ljudje svojih pridelkov oziroma izdelkov drug drugemu ne izročali... Aristotelj meni torej tako-le: Odkar se merijo vse reči po potrebi naravnim potom in po denarju potom ljudskega sporazumljenja, je zamenjavanje pravično le v tistih slučajih, ko se vse reči na navedeni način zravnaajo. Kolikor prekaša poljedelec, katerega pridelek je živež za človeka, črevljarja, katerega izdelek so črevlji, po toliki proporciji mora v številu prekašati izdelek črevljarja pridelek poljedelca t. j. dati mu mora mnogo črevljev za eno mero žita. Pri zamenjavanju morajo torej imeti stvari, ki jih hočemo zamenjati, v proporciji diametralno obliko. Ko bi dal kmet en mernik žita za en črevljev, bi imel pri svojem pridelku preobilo dela in preobilo škode“⁷⁾. — Bolj jasnega nauka o delu in veljavi, kakor je izražen v teh besedah, si ne moremo misliti.

Kdor hoče torej pogoditi pomen grške besede „hreja“, mora dobro proučiti zmisel celega poglavja v Aristotelu, kakor je storil sv. Tomaž. Stara latinska prestava Aristotelovih del rabi za izraz „hreja“ besedo opus, kar pomenja delo in potrebo. Popolnoma napačno je, ako kdo pravi, da je to koristnost. „Hreja“ ni le koristnost, ampak tudi potreba in ta potreba se slednjič reducira, kakor razlaga sv. Tomaž, na delo, ki je potrebno, da si človeštvo pridobiva dotično blago. Glede vode ne čutimo nobene „potrebe“, ker je imamo brez dela dovolj. Če bi je pa ne imeli dovolj, bi njena veljava se ravnila po tej potrebi oziroma po delu, ki bi bilo potrebno za nabavo. Meni se zdi, da ni izmed modernih še nihče prav ocenil tega mesta Aristotelovega. Če spravimo to besedo v zvezo z zgledi, ki jih navaja, spoznamo takoj, kako je treba razlagati besedo „hreja“. (Dalje pride.)

⁵⁾ Comment. in Ethik. Nik. V. lectio 8.

⁶⁾ Ethik. Nik. V. 8.

⁷⁾ Comment. in Ethik. Nikom. V. lectio 9.

Drobinice.

Franoskega vojnega ministra ubil aeroplan. Na letalnem polju Issy les Moulinaux poleg Pariza se je v soboto zrakoplovec Train v svojem aeroplanu v zrak dvignil za polet iz Pariza v Madrid. Pri tem je aeroplan padel na tla in težko ranil več oseb, med temi tudi ministrskega predsednika Monis-a in vojnega ministra Berteaux-a. Slednji je za ranami umrl.

Velike povodnji. — Na Moravskem so napravile zadnje dni velike povodnji velikansko škodo.

Po vsej Šleziji so velike povodnji. Škoda je velikanska. Na nekaterih krajih je toča pobila vse.

Prebivalstvo nemške države. — Glasom ljudskega štetja od 1. decembra 1910 ima nemška država 64.896.881 prebivalcev proti 60.641.489 leta 1901.

BOŽIDAR BOŽIČ,

pek in sladničar pri Sv. Luciji ob Soči sprejema naročila vsakovrstnega peciva, kakor: Kolače za birmance, torte in druge fine sladčice za poroke in nove maše. Prodaja najrazličnejše in najfinejše likerje in vina na drobno in v originalnih steklenicah. Postrežba točna. Cene nizke.

Sladoled!

Sladoled!

Loterijske številke.

20. maja

Trst 87 54 5 84 16

Peter Cotič,
čevljarški mojster, Gorica,
Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za črevlje in usnje.

Odlukovana mlzarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohišva iz lastne delavnice. Izdeluje cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd. Vsakovrstna dela za stavbe.

Prvi c. kr. privilegirani **M. Poveraj** Zaloga
GORICA modnega blaga, gotovih oblek
zavod za civilne in vojaške in perila.
uniforme na Travniku
VSAKE VRSTE.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTRIRANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4½%, Daje članom posojila na vknjižbo po 5¼%, na menice po 6%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama. Zadrugi urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi** št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

ZA BIRMANCE.

Manfakturna trgovina **TEOD. HRIBAR** v Gorici, Via Giosuè Carducci št. 6. (prej Gosposka ulica) ima v zalogi krasno blago za deklice in dečke.

Restavracija
„TRI KRONE“
 GORICA — Gosposka ulica
 ima vedno sveža jedila, toči pilzensko in steinfeldsko pivo, izborna domača vina in teran. — Cene zmerne.
 Ferdinand Baumgarten,
 restavrater.

Anton Potatzky
 naslednik JOSIP TERPIN.
 v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.
 Trgovina na drobno in debelo.
 Najceneje kupaletišče nirnerskega in drobnega blaga ter tkanin, preje in ulij.
 Potrebščine
 za pisarno, kadičice in popotnike.
 Najboljše šivanke in šivalne stroje.
 Potrebščine za krojače in čevljarje.
 Svetinjice, rožni vencji mašne knjizice.
 Hišna obnava za vse letne čase.
 Posebnost:
 semena za zelenjavo, trave in detelje.
 Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Štev. 1351
 Op.

Razglas.
 Naznanja se, da
javna dražba
 zastavi 1. četrtletja, t. j. mesecev januarja, februarja in marca 1910
 začne v
ponedeljek, 12. junija 1911,
 ter se bo nadaljevala naslednje delavnice in sicer četrtke in ponedeljke, od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.
 Dne 17., 21., 24. junija in 1. julija bodo v dražbeni dvorani na ogled sl. občinstvu dragocena zastavila, ki se prodajo na naslednji dražbi, od 10. do 12. predpoludne in od 3. do 4. pop.
 V Gorici, 2. maja 1911.
 Od ravnateljstva zastavljalnice.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ul. sv. Ivana št. 11.
 se toplo priporoča za vsa stavbena in galanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu
Josip Patek,
 naslednik Karola Čufer
 priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mehe za žveplanje, zadnji sistem škropilnic za vitrijol, polivalnike za vrte in patentirane ventilatorje za dimnike i. t. d. oprave se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

Za birmo
 prave švičarske ure
 zlatnino in srebrnino itd. nakupite najboljše in najceneje pri tvrdki
Aleksander Ambrožič
 GORICA, Korso J. Verdi 26.
 Istotam se izvršujejo popravila v to stroko spadajoča točno in po najnižjih cenah.

Razglas.

Trg Sv. Antona v KOBARIDU bo 12. in ne 13. junija in sicer samo za letošnje leto.

Županstvo trga Kobarid

12. maja 1911.

GRUNTAR, župan.

Zanesljivo stara domača in največja slov. tvrdka v GORICI samo
J. ŠULIGOJ v Gosposki ulici št. 25
 v hiši g. Kuštrina.
Birmanska darila

dobite najcenejše in najfinejše po tovarniških cenah vsled velike zaloge, na primer: Niklasto uro za 4 K; srebrno uro za 7-50 K; zlate damske ure za 20 K; za gospode 40 K; zlate in srebrne verižice vseh vrst. — Poleg cenejšega blaga imam vedno v zalogi tudi najfinejše svetovno znano žvicarsko blago n. pr. „Schaffhausner zenith omega“ s posebno precizijskim kolesjem po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane. Garantirano zanesljive v vseh legah in temperaturah. Za takšne ure dajem večletno jamstvo.

Nova trgovina z železnino
Pinter & Lenard
 v Gorici v Raštelju št. 7

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja, za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti.
 Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača.
 Cenj. občinstvu se toplo priporoča
Pinter & Lenard.

Naša najmodernejša opremljena tovarna zavzemlje
skozi 40 let prvo mesto
 med tovarnami za stiskalnice in vživa v strokovnjaških krogih
najboljši glas.

Zahtevajte posebni katalog št. 269 za vinske in sadne preše, moštovne priprave, hidraulične stiskalnice, za vinske in sadne mline, stroje za odbiranje jagod itd.
 Črez 650 kolajn in prvih daril itd.
Ph. MAYFARTH & Co
 Dunaj, II. Taborstrasse 71.
 Iščejo se zastopniki.

Pijte samo Tolstovršsko slatino!

ki se dobi dosedaj na Primorskem pri naslednjih preprodajalcih:

Fr. Špacapan, Ozeljan	Josip Vatovec, mislice Divača	K. Šiškovič, Černikal
Ad. Ivančič, Kanal	Leopold Jonke, Bovec	Av. Dolenc, Ajdovščina
Jos. Urbančič, Bazovica	P. Bertok, kon. dr., Dekani	E. Bevk, Lokavec
Fr. Majne, Gornje Vremah	Ivan Ukmar, Dutovlje	Iv. Fidel, Pesek
J. Škerlj, Tomaj	J. Stravs, Cerkno	Fr. Silvester, Vipava
Fr. Miklavič, Kobarid	M. Kacin, Police	L. Kovačič nasl., Sv. Lucija

SLOVENCI! Svoji k svojim! Kupujte in zahtevajte povsod le TOLSTOVRSKO SLATINO!

Naročila se sprejemajo: „Tolstovršska slatina“, p. Guštanj, Koroško. Sprejmejo se založniki.

Naročila se sprejemajo: „Tolstovršska slatina“, n. Guštanj, Koroško. Sprejmejo se založniki.

Pozor!
 50.000 parov čevljev!
 4 pari čevljev le za 8 K.
 Vsled denarnih zadreg več velikih tovarn sem dobil naročilo, prodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. — Prodaj zato vsakomur 2 para čevljev za gospode in 2 za dame, rjavega ali črnega usnja, zelo elegantno, najmočnejša šasona: Vsi 4 pari stanejo le 8 K. Velikost po št. Pošilja po povzetju:
A. Gelb, razprodaja čevljev, Krakovo 516.
 Lahko se premeni ali denar vrne.

Gamaše raznovrstne, izdeluje se tudi po meri.
Galoše prave ruske, se popravlja.
Usnje podplati ter čevljarske potrebščine.
Vrvarsko raznovrstno blago.
I. Drufovka Gorica
 Gosposka ulica 3. (Nasproti Montu.)
 Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Ivan Bednařik
 priporoča svojo
knjigoveznicu
 v GORICI
 ulica della Croce št. 6.

Odlikovana pekarija
 in sladničarna
K. Draščik
 v Gorici na Kornu
 (v lastni hiši)
 izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom
Anton Kuštrin,
 v GORICI
 Gosposka ulica št. 25
 priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.
 Vse blago prve vrste.
 Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.
 Pošilja se po železnici in pošti.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4½%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 5.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 450.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

JOSIP CULOT

v Raštelju štev. 2/25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnih igrač, okraskov za božično drevesce in punic za igračo.

Razpele iz kovine, rožni venci in podobice, rokavice iz volne in sukna, čevlji in klope, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo, kipi in svetniki iz porcelana, seme za zelenjave in trave, moške in ženske nogavice, mošnjički in kovčegi, pipe, ustniki in cevi.

Naznanilo preselitve.

Znana stara domača tvrdka z železnino

Konjedic & Zajec

naznanja uljudno, da preseli svojo trgovino v prostore hiše

„Goriške ljudske posojilnice“

Gosposka ul. št. 7 (prej krojaška zadruga).

Na novo praktično urejena trgovina omogoči nas naše cenj. odjemalce vsestransko hitro, točno, ceno in pošteno postreči.

Zahvaljevaje se dosedanjej cenjenej naklonjenosti, proseč i nadaljne vljudnosti, priporočamo se za obilne naročbe v naših novih prostorih

z odličnim spoštovanjem

Konjedic & Zajec.

OBLEKE BENJAMIN

dobivajo se v veliki izbiri
♦♦♦ od kron 20—30 ♦♦♦
pri **J. MEDVED-GORICA.**

se večkrat plačajo za popolnoma nič vredno možko in žensko blago. Da se pa nihče ne bode varal, naj si ogleda najino velikansko zalogo

POMLADANSKIH IN LETNIH NOVOSTI.

Kdor ne zamore si sam ogledati najino zalogo, naj si naroči vzorce, katere dobi poštne prosto na dom pri domači tvrdki

Ivančič & Kurinčič-Gorica,

Gosposka ulica št. 11, (nasproti Hotela treh kron.)

Blago za „Orlovske“ kroje, kakor vse potrebščine, spadajoče k telovadnemu kroju, dobijo slavna „Orlovska“ društva pod ugodnimi pogoji.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trkino (Stokfšev) jetrno olje.
Posebno sredstvo proti prsim boleznim in splošni telesni slabosti.
Ispravna steklenica tega olja na ravnomerno barvo po K 1-40, bele barve K 2.

Trkino železnato jetrno olje.
Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trkino jetrno olje se železnim jodcem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času s gotovostjo vse košne boleznim, žlezni otroki, gošče, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preliše se vedno v mojem kem. laboratorju predno se napolijo steklenice. Zato samore jamčim svojim št. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolettijska pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trkinnim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Čevljarska zadruga v Mirnu

naznanja sl. občinstvu, da je odprla prodajalno svojih izdelkov na trgu sv. Antona na vogalu v Rabatišče štev. 1 ter se priporoča za obilno naročbo. --- Ima v zalogi vsakovrstnega obuvala ter sprejema naročila po

zmernih cenah.

Čudovite cene